

139. SOHBET

Faziletli bir Hayat

Sohbetimizin bu günkü konusu faziletli bir hayattır. Bu dünyada huzur içinde yaşamak istiyoruz. Aynı şekilde ahiret hayatımızın da huzurlu olmasını diliyoruz. Ama hem bu dünyada hem de ahirette huzurumuzu sağlayacak olan amelleri ne kadar yapıyoruz diye hiç sormuyoruz, değil mi? Nefsimiz hep iyilik istiyor da, o iyiliğe giden yollardan geçmiyor, o iyiliği ortaya çıkaracak amelleri yapmıyorsa nasıl huzurlu bir hayat süreriz?

“Burada biz huzuru bozan bir iş yapmıyoruz, ama başkaları huzurumuzu bozuyor.” denilebilir. Bu doğru da olabilir, ama biz her şeyden önce kendi nefsimizden mesulüz; onun için başkalarından önce kendimize bakmamız gerekmektedir. Yani *“önce can, sonra canan”*.

Huzurun tek kaynağı faziletli bir hayat sürmektir. Faziletli hayat nedir diye soracak olursak, Allah’a ihlaslı kulluk, O’nun kullarına da merhametli ve şefkatli davranmakla elde edilir. Yoksa kimse bize fazilet bağışlayacak değildir. İsrâ suresinde Rabbimiz faziletli bir hayatı isteyenlere de, rezil bir hayatı isteyenlere de istediğinin verileceğini bildirmektedir. Ama rezaleti isteyenlerden ahirette hesap sorulacağı uyarısını da yapmaktadır. Söz konusu ayet-i kerime şöyledir:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلِيهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا كَلَّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا

“Kim bu geçici dünyayı isterse orada ona, dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadar hemen veririz. Sonra da cehennemi ona mekân yaparız. O buraya kınanmış ve Allah’ın rahmetinden kovulmuş olarak girer. Kim de mümin olarak ahireti ister ve ona ulaşmak için gereği gibi çalışırsa, işte bunların çalışmalarının karşılığı verilir. Rabbi’nin lütfundan (dünyayı isteyenlere de, ahireti isteyenlere de) her birine veririz. Rabbi’nin lütfu (hiç kimseye) yasaklanmış değildir.”¹

1. Faziletli Bir Hayatın Tezahürleri (Göründüğü Yerler)

Faziletli hayatın insan hayatında tezahür ettiği alanları şöylece özetlemek mümkündür.

- İbadetlerdeki kesret (çokluk) değil, devamlılıktır.
- Rabbimiz’in nimetlerine karşı şükürdür.

¹İsrâ Suresi, 17:18-20

- c. Başkalarının hata ve ayıplarını araştırmak yerine kişinin kendi ayıplarını araştırmasıdır.
- d. Allah'a güvenmek, Allah'ın kullarının hakkını asla gasp etmemektir.
- e. Allah'a verdiğimiz ahdimizi yerine getirmek olduğu gibi, O'nun kullarına karşı da özünde ve sözünde güvenilir olmaktır.
- f. İnsanlara insafli davranmak, araları bozuk olanları barıştırmaktır.
- g. İnsanların namuslarına hanel getirmemek olduğu gibi, her türlü haramdan uzaklaşmaktır.

2. Peki Bunlar Nasıl Elde Edilir?

Hiçbir yer ve zamanda Allah'ı unutmamak, onun merhameti ve adaleti kadar gazabını ve intikamını da düşünerek yaşamak, emirlerine boyun eğmek, yasaklarından da uzak durmaktır. **İhsan** kavramının açıklandığı Cibril hadisinde olduğu gibi, sen Allah'ı görmeden de, O'nu görüyormuşcasına hareket etmendir – çünkü sen O'nu görmeden dahi, O seni her an görüyor.

Bu örnekleri daha da çoğaltmamız mümkündür. İşte bu faziletli hayata, aynı zamanda hayâ içinde bir hayat da denilmektedir. Hayâ, Allah'tan ve kullardan utanmak, onları incitmekten çekinmektir. Nitekim Efendimiz şöyle buyurmaktadır: *إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى إِذَا لَمْ تَسْتَحْيَ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ* “İlk peygamberlerden itibaren insanların idrakinde kalan bir söz vardır: Utanmadıktan sonra dilediğini yap.”²

Alınacak Dersler:

- 1) Faziletli bir hayatı başaramadığımızda suçu başkalarında değil, evvela kendimizde aramalıyız.
- 2) Allah'ı her an görüyormuşcasına hareket edip, ona göre kulluğumuza dikkat etmeliyiz.
- 3) Haya sahibi olmalı, hayamızı bozabilecek şeylerden uzak durmalı ve haya sahibi salih insanlarla birlikte olmalıyız. Bediuzzaman, “*Sohbette insibâğ ve in'ikas vardır*” der. İnsibâğ, kardeşin/yanında bulunduğu kişinin boyasıyla boyanmaktır – ki sohbet illa konuşmak demek değil, birisiyle yan yana oturma (sahabe kavramı) anlamına da tekabül etmektedir. İn'ikas ise, tıpkı bir aynanın karşısındaki şeyi aksettiği gibi (Almanca *reflektieren*), yanında bulunduğu kişinin güzel/çirkin huyuyla huyulanmaktır.

Bu haftaki ödev;

Cibril Hadisi diye adlandırdığımız hadis metnini ve çıkarılacak ders ve manaları araştırınız; münafıklık alametlerinden birisinin bir Müslümanda bulunmasındaki tehlike üzerinde tefekkür ediniz.

²Buhârî, Enbiyâ 54, Edeb 78.